

RESURSE NATURALE ALE JUDEȚULUI PRAHOVA ȘI VALORIFICAREA LOR DURABILĂ

Mărăcineanu Fl., A. Semcu, Elena Constantin, Cătălina Bozianu

Județul Prahova este situat în sudul României, fiind inclus în Regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia. Având o suprafață de 4694 km² și un relief cu altitudini variabile între 2505 m și 68 m, județul Prahova are o importanță economică deosebită, industrială dar și agricolă și silvică. Circa 20% din terenurile agricole și pe circa 1% din suprafața ocupată de păduri sunt terenuri degradate prin eroziune, alunecări, excavații, poluare chimică și cu petrol, exces de umiditate, sărături etc.

Agricultura și silvicultura constituie cele două componente de bază ale spațiului rural în județul Prahova județ inclus în Regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia, caracterizată printr-o pondere a populației rurale de 58,4% dată de 45,4% media pe țară cu o densitate a populației de 100,6 locuitori/km² față de media pe țară de 94,1 locuitori/km².

În agricultură și silvicultură lucrează 48,6% din populația ocupată, realizând cea mai mare pondere din producția agricolă a țării între Regiuni Silvice – cultura este favorizată de existența unui împădurit domeniu forestier care reprezintă 10,4% din suprafața forestieră a țării.

CARACTERIZAREA RESURSELOR NATURALE ALE JUDEȚULUI PRAHOVA

Având o suprafață de 4694 km² (2% din suprafața țării), județul Prahova este traversat de la vest la est de paralela de 45⁰lat. Nordică având un relief variat, cu cote care scad de la 2505 m (vf. Omu) la 68 m (confluența Prahovei cu Ialomița).

Resursele de ape de suprafață sunt caracterizate printr-o densitate de 0,4 km/km², variabilă între 0,7 km/km² în zona de munte și 0,1-0,3 km/km² iar partera de sud-vest a județului. Scurgerea medie multianuală este de 20 l/s km² în zona înaltă a Munților Bucegi și sub 3 l/s km² în sudul județului.

Fondul funciar agricol este de 279.134 ha din care cca 53% (146.787 ha) o reprezintă terenul arabil, 37% pășuni și fânețe (104.875 ha) și cca 10% (27.472 ha) plantații viticole și livezi.

Fondul funciar forestier ocupă 31,6% din suprafața județului, adică 148.099 ha, pădurile fiind alcătuite mai ales din foioase (76%) și mai puțin din

rășinoase (22,3%). Pădurile proprietate publică de stat reprezintă 92,2% din fondul forestier județean.

PROCESE, FACTORI ȘI FORME DE DEGRADARE A TERENURILOR CU FOLOSINȚĂ AGRICOLĂ ȘI SILVICĂ

Degradarea terenurilor ocupate de vegetație - agricolă sau silvică se produce, de obicei, treptat și se manifestă prin reducerea cantității de biomasă obținută de pe terenul respectiv. În cursul acestui proces evolutiv se disting trei stadii:

- stadiul I, caracterizat prin desfășurarea normală a principalelor funcții ale ecosistemelor, variațiile de productivitate prezentând o stare de autoreglare;
- stadiul II, caracterizat prin dereglarea funcțiilor principale ale ecosistemului care nu mai reușește să restabilească echilibrul prin autoreglare, producându-se o depreciere continuă a productivității. Limita acestui stadiu o constituie eroziunea admisibilă de suprafață (1-6 t/ha cu sol erodat);
- stadiul III, caracterizat prin dereglarea foarte puternică și ireversibilă a unora din constituentele ecosistemului.

Din analiza condițiilor și factorilor naturală caracteristice rezultă că terenurile cu folosință agricolă din județul Prahova se încadrează, în general, în stadiul II de degradare a agroecosistemelor, pierderile de sol prin eroziune de suprafață având valori mari, cca 16,4 t/ha an.

Factorii naturali declanșatori ai proceselor de degradare a terenurilor agricole în dezvoltarea proceselor de versant sunt:

- excesul de umiditate produs de sursele meteorice sau de sursele subterane freatice și de medie adâncime;
- erodarea bazei versanților de către rețeaua hidrografică;
- secționarea și erodarea antropică a versanților relativi stabili;
- ciclurile de gelivitate; activitatea seismică etc.

Factorii antropici care favorizează degradarea terenurilor sunt un efect al aplicării Legii 18/1991 fără a ține seama de necesitatea protecției mediului:

- refacerea proprietăților pe vechile amplasamente sub formă de loturi orientate cu latura lungă pe linia pantei maxime a terenului;
- lipsa unei scheme raționale de drumuri pentru exploatarea agricolă;
- modificarea direcției rândurilor de viță de vie de pe pante, din amonte în aval;
- defrișarea unor plantații de protecție sau valorificare a terenurilor erodate de către noii proprietari de terenuri.

La nivelul județului Prahova s-a identificat o suprafață totală de 54.866 ha terenuri degradate prin cauze naturale sau antropice.

Pe terenurile cu folosință silvică au fost evidențiate următoarele categorii de degradări produse prin procese naturale:

- eroziune geologică;
- eroziunea solului;
- conuri de dejecție;

- alunecări de teren active;
- grohotișuri;
- sărături primare;
- exces de umiditate.

Activitatea umană a determinat declanșarea sau accentuarea unor degradări de terenuri cum sunt:

- eroziunea de suprafață și de aâncime;
- alunecări de terenuri;
- exploatări miniere la zi;
- depozite pentru deșeuri;
- poluare cu petrol sau chimică;
- exces de umiditate, înmlăștinare etc.

Suprafața totală a terenurilor cu degradări din fondul forestier este de 1255,4 ha.

METODE ȘI TEHNICI PENTRU RECONSTRUCȚIA ECOLOGICĂ A TERENURILOR DEGRADATE

Lucrările de reconstrucție ecologică se aplică pe terenurile agricole sau silvice care și-au pierdut aproape total capacitatea de producție cum sunt terenurile puternic erodate, cu alunecări, cariere, depozite de deșeuri etc.

Reconstrucția ecologică a terenurilor degradate prin **eroziune de suprafață** se face prin scheme complexe cu lucrări și înerbare permanente care cuprind:

- lucrări de evacuare dirijată a scurgerilor pe versanți care constau în: canale de coastă, canale marginale la drumuri, consolidate mecanic sau biologic, cu construcții adecvate, debușee consolidate mecanic sau biologic prevăzute cu căderi, pere, podețe;
- lucrări de amenajare antierozională a versanților care cuprind: nivelarea ogașelor, modelarea alunecărilor și a zonelor cu eroziune excesivă, terase banchetă, ziduri de sprijin din gabioane, drumuri agricole consolidate;
- lucrări agrotehnice și pedoameliorative care cuprind: arături adânci, desfundare pe direcția curbelor de nivel, fertilizare ameliorativă etc.

Terenurile afectate de **eroziune în adâncime** se supun unei scheme complexe cu lucrări intensive de amenajare și împădurire care cuprind: amenajarea vârfului ravenei, lucrări transversale, canale de evacuare asociate cu taluzarea malurilor, împrejmuire și împădurire.

Alunecările de terenuri se amenajează printr-o schemă complexă, cu lucrări de amenajare (captări de izvoare, drenuri de interceptie, canale de evacuare a apei din lacurile de glimee), împrejmuire și împădurire.

Terenurile cu **soluri sărăturate** se amenajează cu lucrări de drenaj și irigații pentru spălarea sărurilor, modelarea terenului, amendamente și fertilizări.

Excesul de umiditate pe terenurile în pantă se combate prin lucrări complexe de drenaj (captări de izvoare, drenaj local de interceptie, lucrări secundare de drenaj, amendamente și fertilizări).

Pe terenurile cu folosință silvică, lucrările de reconstrucție ecologică se grupează în două categorii: lucrări de îmbunătățiri funciare care urmăresc asigurarea stabilității terenului și împăduriri care reprezintă un obiectiv final, major, în reconstrucția ecologică a spațiilor respective.

După scopul principal, împădurirea, se propun următoarele soluții de amenajare integrată a terenurilor:

- împăduriri simple, recomandate cu terenuri cu exces de umiditate, cu eroziune moderată de suprafață și alunecări:
- împăduriri cu lucrări de susținere care se recomandă pe terenuri cu eroziune puternică de suprafață, pe alunecări și conuri de dejecție, pe terenurile sărăturate sau poluate cu petrol.

Lucrările de susținere a plantațiilor constau în – terase cu gardulețe, terase armate, terase simple, împrejmuiri și amendamente pe sărături:

- împăduriri cu lucrări ajutătoare și pământ vegetal aplicabile pe: grohotișuri, pe terenuri cu eroziune (de suprafață, de adâncime) excesivă, în cariere și în excavațiile pentru construcții ca și pe terenurile poluate cu petrol și sare.

Lucrările de susținere a plantației constau în terase simple, terase susținute cu gardulețe, cleionaje simple sau duble, împrejmuiri.

Plantațiile se execută cu specii adecvate naturii degradărilor și zonei de vegetație, folosind (soluția III) puieți crescuți în recipiente sau administrând pământ vegetal în groapă de plantare.

CONCLUZII

Din evaluarea stării resurselor agricole și silvice ale județului Prahova se desprind următoarele concluzii:

- 18% din terenurile agricole ale județului Prahova sunt afectate de procese intense de degradare care necesită lucrări de reconstrucție ecologică;
- formele de degradare ale terenurilor agricole sunt foarte variate: eroziune de suprafață și de adâncime 39,3%, alunecări 12,8%, poluare cu petrol și sare 3,7%, exces de umiditate 14,7%, vegetație degradată 22,8% etc;
- procese naturale de degradare ale terenurilor au fost amplificate de structura necorespunzătoare a modului de folosință, determinarea pajiștilor naturale, defrișări excesive, pășunat nerațional, amplasarea loturilor personale din deal în vale și executarea lucrărilor agricole pe direcția pantei maxime a terenului etc.;
- în spațiul silvic al județului Prahova au fost identificate 619 unități amenajistice cu terenuri degradate sub acțiunea factorilor naturali sau antropici: eroziune de suprafață și de adâncime, alunecări, sărături secundare; cariere miniere, excavații pentru construcții, poluare cu petrol etc. La acestea se adaugă grohotișurile, conurile de dejecție, alunecări active ș.a.

- reconstrucția ecologică a acestor terenuri se poate face prin amenajarea spațiilor degradate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, împăduriri și măsuri agro-pedoameliorative, diferențiate după cauza procesului de degradare, intensitatea degradării, categoria de folosință a terenului;
- degradările produse de factorii antropici pot fi provenite printr-un sistem legislativ adecvat printr-o educație civică și tehnică adecvată a proprietarilor de terenuri precum și printr-o prezență activă și eficientă a specialiștilor din structurile administrative locale.

BIBLIOGRAFIE

1. Constantin Elena, 2001, Teză de doctorat, USAMV București – Contribuții la definirea lucrărilor de îmbunătățiri funciare în dezvoltarea rurală durabilă
2. Mărăcineanu Fl., Nistreanu M., Constantin Elena, 2003, Ed. Ceres București – Dezvoltare rurală. Politici și strategii
3. Semcu A., 2004, Referat de doctorat, nr. 2 USAMV București – Rolul lucrărilor de îmbunătățiri funciare în dezvoltarea rurală durabilă
4. Semcu A. , 2003, Referat de doctorat nr. 1, USAMV București – Actualități și perspective în exploatarea amenajărilor de îmbunătățiri funciare